

mammadaba

Dzīvo Latvijas valsts mežos

Ripo

dabā

"Latvijas valsts meži" un mammadaba gaida tevi ciemos!

SPRIEDZES FILMA

SAPŅU ĶĒRĀJS

VIŅŠ NOTVER TO,
PAR KO MĒS BAIDĀMIES DOMĀT

PRODUCENTS: LATVIJAS VALSTS MEŽI REŽISORS: MAMMADABA GALVENAJĀ LOMĀ: BRIEDIS LĪKRAGS
LOMĀS: VISI BRIEŽI SKAŅU INŽENIERIS: NAKTS ŠALTIS GAISMU OPERATORS: PILNMĒNESS TĒRPU MĀKSLINIECĒ: MAMMADABA

KATRU DIENU BEZ MAKSAS LATVIJAS VALSTS MEŽOS

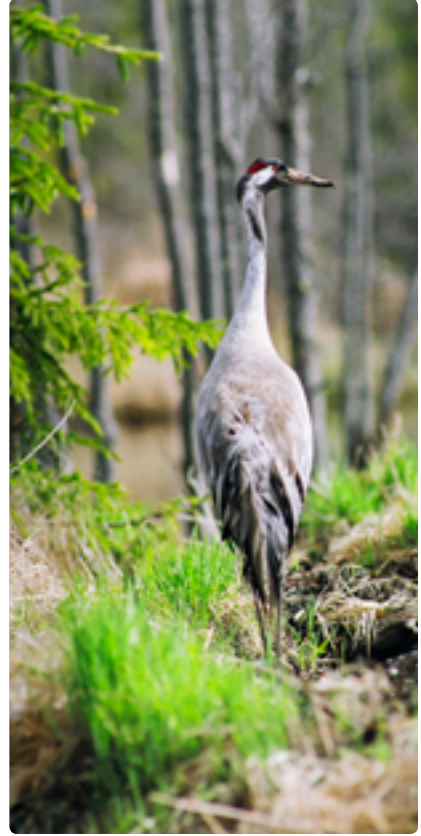
WWW.MAMMADABA.LV

Kad kājām sāk pieaugt čības, kad domas galvā sāk kļūt gurdenas un idejas – pārlietu prātīgas, rodas vēlme mainīt vidi, sajūtas, redzējumus, nu, vismaz pārstumdīt mājā mēbeles, vēl būtu labāk, ja varētu izjāt pa Sahāras tuksnesi ar kamieli, izlodāt Ēģiptes piramīdas vai padzīvot Kalifornijas pludmalē. Nenievājot kamieļus, Ēģiptes piramīdas un Kalifornijas pludmales, jāpiebilst, ka no rutīnas var tikt vaļā tepat Latvijā, mežos.

/Rimants Ziedonis/

Nāc! Ļauj tevi aizvest trīs brīnišķīgos piedzīvojumos tepat, mūsu neatkārtojami gleznainās Latvijas ārēs. Vidzeme aicina notvert mirkli, kas ilgs dienas garumā – pārbaudīt, vai Inčukalna alās joprojām var just paša nelabā klātbūtni, vel dzēt miesu un dvēseli mītiem apvītā Zilākalna augstumos, just meža elpu Ķirbižos un akmeņainajā jūras malā zīmēt sapņus saules rieta iekrāsotajos viļņos. Latgale dāvās sirdsmieru, verot elpu aizraujošu skatu uz Daugavas lokiem no Krāslavas pievārtē esošā Priedaines skatu torņa, ļaus sajust dabas maģiju Čertoka ezera zilganzaļajos krastos un apmeklēt pavisam īpašu dabas taku Aglonas pusē. Bet Kurzeme sev dabiski raksturīgajā varenībā tevi aizraus divu dienu piedzīvojumā, kura laikā mati plīvos jūras malas un skatu torņu vējos, bet kājas vietām grims meža sūnu un purva paklājos. Ja pietrūkst drosmes un iedvesmas, smelies to Paula Timrota vārdos – izmanto brīvdienas lietderīgi! Latvijā ir tik daudz neatklātu vietu un neiepažītu cilvēku. Dodies!

Ir reizes, kad pazust mežā ir jo īpaši veselīgi – baudot svaigo gaisu un atraujot domas no satraukumiem pilnās ikdienas. Tomēr, lai mežā neapmaldītos, izmanto tehnoloģijas – lejupielādē savā viedtālrunī AS “Latvijas valsts meži” aplikāciju “Meža kartes” – tajā atradīsi simtiem bezmaksas atpūtas vietu, dabas taku un apskates objektu Latvijas valsts mežos, un, izmantojot telefonā esošās navigācijas programmas, varēsi nokļūt izvēlētajā objektā no pašreizējās atrašanās vietas. Lai labi ripo!

Ja žurnālā redzi Geocaching logo – zini, ka šajā objektā vari meklēt arī slēpņošanas punktu!

Geocaching logotips ir Groundspeak, Inc. reģistrēta preču zīme. Lietošanai saņemta atļauja.

Noderīgi:

Latvijas valsts mežos esošo atpūtas objektu karti skati šeit:
www.mammadabakarte.lv

Čivini: @mammadaba

Vidzemes

mirkļu tvērienā

Ezeri, piejūra, kalni, alas un dabas takas – Vidzemes ainavās raugoties, labsajūtā noreibs ikviens Latvijas apceļotājs. Nostāstiem apvīti, noslēpumu un brīnumu pilni mirkļi, negaidīti pārsteigumi un elpu aizraujošas ainavas – dodies Vidzemē!

A Inčukalna Velnala

Attālums no Rīgas – 42 km

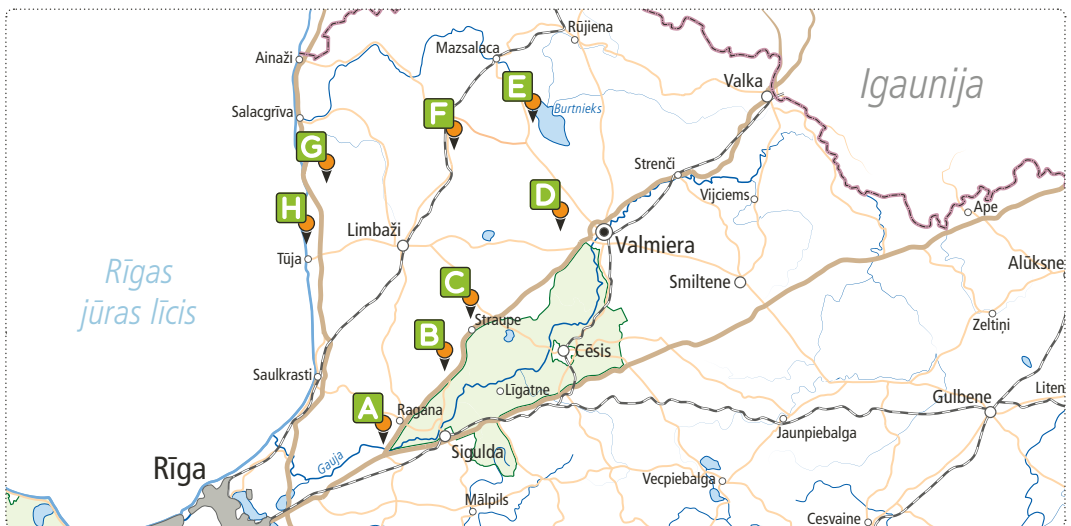
Izbraucot no Rīgas pa Pleskavas šoseju, ātri vien var sasniegt Inčukalna Velnalu, kurā esot dzīvojis pats velns. Stabils koka kāpnes ved lejup pa stāvu nogāzi uz alu. Nokāpjot lejā, redzama aptuveni metru plata ieeja, kas ved uz nedaudz plašāku, īpaši mistisku telpu. Te ir četrus metrus augsti kupolveida griesti, kas vijas uz augšu, un, šķiet, ir neparastu spēku radīti. Senā teikā aprakstīta šaura eja, kas apslēpta alas labajā pusētā vedot uz viltīgā velna guļamistabu. Eja ir tik šaura, ka tajā var pārvietoties vien tupus. Pie alas ir informācijas stends un labiekārtota atpūtas vietas ar soliemi un galdiem, kur var ieturēt maltīti, vērojot apkārtnes gleznainos skatus.

B Atpūtas vieta pie Pīļezera

Attālums no Inčukalna Velnas – 29 km

Nogriežoties no Valmieras šosejas, smilšainais ceļš līkumo caur labi koptu priežu mežu līdz omulīgajam Pīļu ezeram jeb Pīļezeram, kā to dēvē vietējie. Ezera krastā ir vairākas labiekārtotas peldvietas, un tas ir iecienīts vasaras atpūtnieku objekts. Izdevīgais ģeogrāfiskais stāvoklis, mierpilnā apkārtnē un allaž sakoptās atpūtas vietas vilina atkal un atkal doties uz Pīļezeri. Ja nevar peldēties, tad var iekurt ugunsgrūdu, vērot saulrietu un ļauties sapņiem.

C Atpūtas vieta pie Riebiņu ezera

Attālums no Pīļezera – 13 km

Labiekārtotā atpūtas vieta pie Riebiņu ezera vasarā ir iecienīta peldvieta. Ezera krasts nedaudz atgādina pludmali – ir pārģērbšanās kabīne, soli, galdi, un pat laipa ezerā. Pēc spoguļošanās ezera debeszilajos ūdeņos, var doties uz leģendām un nostāstiem apvīto Zilokalnu.

D Zilaiskalns

Attālums no Riebiņu ezera – 39 km

Sešdesmit sešu metru augstais Zilaiskalns ir ar mežu apaudzis augstākais Ziemeļvidzemes paugurs, no kura paveras telpiski “šaura” ainava uz augstienes ziemeļdaļu un Burtnieka līdzenumu. Kalna virsotnē apskatāms Upurakmens ar bļodveida dobumu. Kalns iztālēm izskatās kā zilā dūmakā tīts, tāds tas ir arī pavasaros, kad zemi sedz zilo un balto vizbulišu ziedu klājums. Ar šo kalnu saistās arī tautā populārās dziednieces Zilākalna Martas vārds. Zilaiskalns noteikti jāapmeklē leģendu medniekiem un vēstures faniem, taču sajūsmā būs arī dabas varenības cienītāji – no skatu torņa paveras brīnišķīga ainava. Mirkliis iedvesmo, un laiks doties tālāk!

E Bauņu parks

Attālums no Zilākalna – 38 km

Braucot pa Valmieras – Mazsalacas šoseju, apmēram piecus kilometrus aiz Matīšiem ceļa labajā pusē uzraksts vēsta – Jēkabkalns, kas ir daļa no Bauņu muižas parka. Skatam paveras jau gandrīz par mežu kļuvis Bauņu muižas īpašnieka Jakoba Johana fon Zīversas ierīkots parks, ko veido Eiropas lapegļu, Veimuta priežu un dažādu citu koku, krūmu stādījumi. Turklāt jānorāda, ka Veimuta priežu stādījumiem nav analogu Latvijā. Parks savā pastāvēšanas laikā piedzīvoja vēl kādu neaizmirstamu notikumu – otros Vidzemes dziesmu svētkus 1865. gadā, kas deva ierosmi pirmo vispārējo latviešu dziesmu svētku organizēšanai 1873. gadā. Par godu šiem notikumiem parkā uzstādīts piemiņas akmens. Parkā daļēji saglabājušies ūdens kanāli un mākslīgi veidotais reljefs, te informatīvs stends stāsta par parka vēsturi un apskates objektiem. Esot šajā pusē, var apskatīt Greižu akmeni, piekto lielāko ezeru Latvijā – Burtnieku, kā arī Matīšu evaņģēliski luterisko baznīcu. Apbrīnojot senā parka majestātiskumu, laiks doties uz Purezeru.

F Purezera dabas taka

Attālums no Bauņu parka – 25 km

Takā var nokļūt no Puikules centra pa mazpulku iezīmētu četrus kilometrus garu taku, vai pa marķētu taciņu no stāvlaukuma meža ceļa “Riekstu trase” malā. Ejot pa mežu, drīz vien būs sasniegta Purezera taka, kas veido apli gleznainajā purvā. Te ir iespēja atpūsties un iekurt ugunsķuru tam paredzētajās vietās. Dažviet ierīkotās laipas no tiltiņi palīdzēs nosargāt kājas sausas jebkuros laika apstākļos.

G Ķirbižu meža taka

Attālums no Purezera dabas takas – 41 km

Tālāk ceļš ved uz Ķirbižiem, kas ir neliela apdzīvota vieta ar atjaunotu senu muižu. Tās labības kaltē kopš 1989. gada darbojas Ziemeļlatvijā vienīgais Meža muzejs. Tam līdzās ir meža takas sākums, kur var atstāt auto un doties divu kilometru garā pastaigā. Taka aizved līdz Vālodzes dižozolam – ceturtajam lielākajam dižozolam Limbažu pusē. Gar straujo Vitrupi taka ved caur dziļo, kokiem apaugušo ieleju. Par to, ka šī vieta bieži uzņemtu viesus, gan nekas neliecina, tāpēc pastaigas laikā var atpūsties no civilizācijas trokšņiem. Tagad gan – laiks jūrai!

H Atpūtas vieta “Vasas”

Attālums no Ķirbižu meža takas – 24 km

Pēdējais mirklis Vidzemes brīvdienu maršrutā – jauka pietura atpūtas vietā “Vasas” netālu no Tūjas, kas ir viena no nedaudzajām vietām Vidzemes jūrmalā, kurā ikviens var atpūsties un pārnakšņot teltī bez maksas. Teritorija ir apjota ar zemām koka barjerām, aprīkota ar pārgērbšanās kabīnītēm, tualetēm un labiekārtotām piknika vietām. Te var nesteidzīgi malkot tēju, vērojot jūras viļņu dejas un ķerot spirtgā vēja brīzes, veldzēt prātu un dvēseli.

Noderīgi:

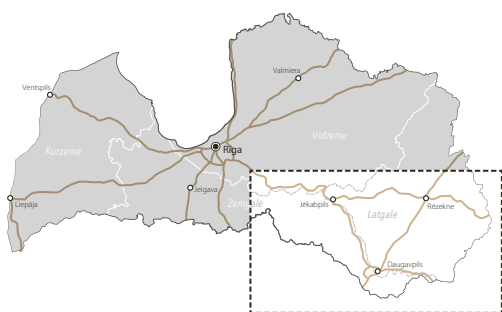
Valmieras tūrisma informācijas centrs: tālr. 64207177, 26332213, e-pasts: tic@valmiera.lv
 Limbažu novada tūrisma informācijas centrs: tālr. 64070608, 28359057, e-pasts: tic@limbazi.lv

Pēc sirdsmiera

Latgalē

Kad pilsētas steiga nogurdinājusi miesu un prātu, laiks rast sirdsmieru Latvijas dienvidaustrumu pusē, kur ezeros spoguļojas cilvēka dvēsele, bet no skatu torņiem paveras domu brīvību sološas Daugavas loku ainavas. Latgale katru sagaida kā mīļu, sen neredzētu viesi un pavada kā dārgāko draugu. Te labi jūtas gan gados jaunie, gan pieaugušie Latvijas apceļotāji. Lec rūcošā zirgā – aidā uz Latgali!

A Gārsenes dabas parks

Attālums no Jēkabpils – 55 km

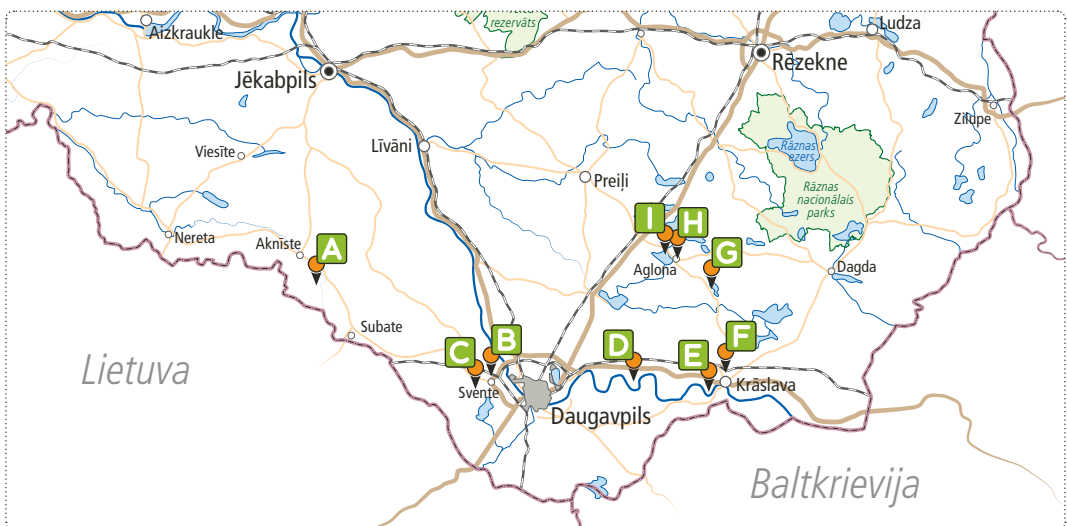

Braucot caur ainaviski pievilcīgo mazpilsētu Aknīsti uz Subates pusi, labajā ceļa pusē esošās norādes aizved uz Gārseni, kura priecēs ikvienu tūrista acis un sirdi. Kultūras cienītājus apbur 19. gadsimtā baronu Budbergu celtā pils, kuras gaitenšos, kā runā, kļīst baroneses Ģertrūdes dvēsele Zilās dāmas veidolā. Tikmēr gados jaunāko tūristu kājeles būs naskas izskrieties pils parkā un tam blakus esošajā mežā labiekārtotajās dabas takās, kurās ir iespēja sastapt koka skulptūru tēlus, priedi ar septiņām galotnēm, “Lauzto sirdi” jeb divās daļās šķeltu dižakmeni “Lutaušu” atpūtas vietā. Turpat atrodas pavisam nesen tapusī Krēslas stundas taka, kura ļaus iepazīt rūķu, laumiņu, uldru, troļļu, punduru un citu krēslas radību ikdienas gaitas.

B Svente

Attālums no Gārsenes – 51 km

Kad Gārsenes meža elpa piepildījusi dvēseli, ceļš ved uz Sventi, kuras muiža bijusi redzama populārā latviešu televīzijas seriālā, taču lai šis fakts nemaldina – Jaunsventes muižai ir krietni nopietnāka vēstures bagāža – to 1912. gadā kā ģimenes māju uzcēla grāfs Mihails Plāters-Zībergs. Mūslaikos kungu mājā nu skatāmi militārās kara tehnikas muzeja ekspozīti, kas jo īpaši tiks iemirdzēties mazo tūristu acīm – tanki, izlūkmašīnas, lielgabali.

C Sudmaļu pilskalns

Attālums no Sventes – 4 km

LVM meža kartes aplikācijā atrodot Sudmaļu pilskalnu un metot pāris līkumus pa Sventes grants ceļiem, paveras neliela meža plaviņa. No tās labiekārtota koka taka vedīs ap 22 metrus augstajā, stāvajā pilskalnā. Veicot arheoloģisko izpēti, gan pilskalnā, gan tā nogāzēs un terasē konstatēts kultūrslānis – atrasti seni pavardi, keramikas lauskas, akmens katli. Pilskalna virsotnē sagaida labiekārtota atpūtas vieta – soliņi, galds, ugunsкура vieta un malka iekuram. Taču esiet modri – mazliet nostāk visu pilskalnā notiekošo vēro piķa melns suns. Teika vēsta, ka tas sargājis kādreizējās pils pagrabus, kas esot bijuši pilni ar zelta mucām.

D Daugavas loki

No Sudmaļu pilskalna ceļš tālāk ved uz Krāslavas pusi, kur šosejai blakus plešas aizsargājamo ainavu apvidus “Augšdaugava” un tajā esošais dabas parks “Daugavas loki”. Te Daugava met astoņus ainaviski gleznainus lokus – elpu aizraujošās ainavas var labi vērot no krastos esošajām kraujām. Bet vēl jo iespaidīgāks skats paveras no Priedaines skatu torņa Krāslavas pievārtē – jādodas raudzīt!

E Priedaines skatu tornis

Attālums no Sventes – 57 km

Uzkāpjot 32 m augstajā Priedaines skatu tornī, kas ir viens no augstākajiem koka torņiem Latvijā, paveras putna lidojuma cienīgs skats uz Daugavas gleznainajiem līkumiem un Krāslavas pilsētu. Kāpiens ir drošs un raits pat pašiem mazākajiem torņa iekarotājiem – katrs solis ved augstāk un augstāk – virs koku galotnēm! Torņa pakājē rodama labiekārtota piknika vieta ar iespēju iekurt ugunsкура un atpūties.

F Krāslava

Attālums no Svences – 57 km

Kad Krāslava apskatīta no Priedaines skatu torņa augstumiem, ir vērts veltīt mirkli pilsētas tuvākai izpētei – izstaigāt baroka stila parku pie grāfu Plāteru pils, kā to sauc paši krāslavieši, jeb 1791. gadā celtās kungu mājas, raudzīt Krāslavas piecus dievnamus, iepazīt pilsētas vēsturi Krāslavas Vēstures un mākslas muzejā. Īstais brīdis arī pusdienām kādā no pilsētas kafējnicām pirms došanās tālāk – uz smaragdzaļo Velnezeru.

G Čertoks jeb Velnezers

Attālums no Krāslavas – 24 km

Gandrīz pusceļā starp Krāslavu un Aglonu, meža ielokā atrodas izmēros nelielais, taču vietām pat līdz 18 metrus dziļais Velnezers jeb Čertoks, kas savā zaļganzilajā, kristāldzidrajā ūdenī spoguļo apkārtnes mežu un debesis. Runā, ka ezers veidojies, nokrītot meteorītam vai kādam citam debess ķermeņim, šos stāstus pastiprina arī fakts, ka tajā ir maz ūdensaugu un vēl mazāk zivju sugu.

H Ciriša ezera Upursalas dabas taka

Attālums no Čertoka ezera – 12 km

Pēc Čertoka apmeklējuma ceļš tālāk ved uz gleznaino Aglonu, kuras bazilikas torņi spoguļojas 600 hektāru plašā Ciriša ezera ūdeņos. Ezerā pavisam ir astoņas salas, lielākā no tām ir Upursala – tajā izveidota dabas taka. To veido skatu laukumi, koka skulptūras un norādes, atpūtas vietas un drošas kāpnes. Upursalā mājvietu radušas vairāk nekā 260 paparžaugu un ziedaugu sugas, no kurām četras ir īpaši aizsargājamas. Te vienkopus var aplūkot gan platlapju, gan nogāžu un gravu mežus, dzirdēt melno dzilnu, baltmugurdzeni un citus putnus. Salai ir arī savi noslēpumi – nostāsti vēsta, ka senos laikos te upurētas meitenes, vēlāk – mājlopi. Priesteri lūkojuši, uz kuru pusi iet dūmu mutuļi: ja pret Voguļu sādžu – upuris pieņemts, ja pret Aglonu – noraidīts. Upursalā var nokļūt ar laivu vai plostu, iepriekš savu apmeklējumu piesakot Aglonas novada tūrisma informācijas centrā.

I Aglona

Attālums no Ciriša ezera – 3 km

Ceļotājus Aglonā gaida vēl daudzi citi uzmanības vērti apskates objekti – baroka stilā celtā baznīca un mūra klostera ēka, kur ik gadu pulcējas simtiem tūkstoši svētceļnieku. Turpat Aglonas bazilikas teritorijā, netālu no dievnama Egles ezera krastā ir svētavots, kura dziednieciskās spējas apstiprinājušas vairākas ārstu komisijas. Šī paša ezera otrā krastā Karaļa kalnā apskatāms skulptūru komplekss – tā idejas autori uzskata, ka šajā vietā cilvēks var izjust saskarsmi ar Dievu un skaistumu.

Noderīgi:

Gāršenes informācijas centrs: tālr. 26367150, 29490656

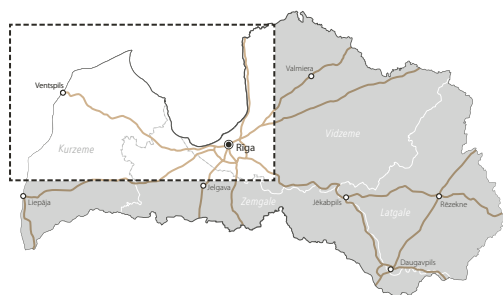
Krāslavas tūrisma informācijas centrs: tālr. 65622201, 26487763, e-pasts: tic@kraslava.lv

Aglonas tūrisma informācijas centrs: tālr. 65322100, 28661925, e-pasts: tic@aglona.lv

Kurzemes varenības valgos

Katrs tuvāks vai tālāks ceļojums ir kā piedzīvojums, kas sākas jau no kartes atvēršanas un ceļotāju vēlmju saskaņošanas brīža. Divu dienu garumā Ziemeļkurzemes torņi, purvi, jūra un senu nostāstu pilnās vietas apburs gan lielus, gan mazus ceļotājus.

A LVM Kaņiera ezers

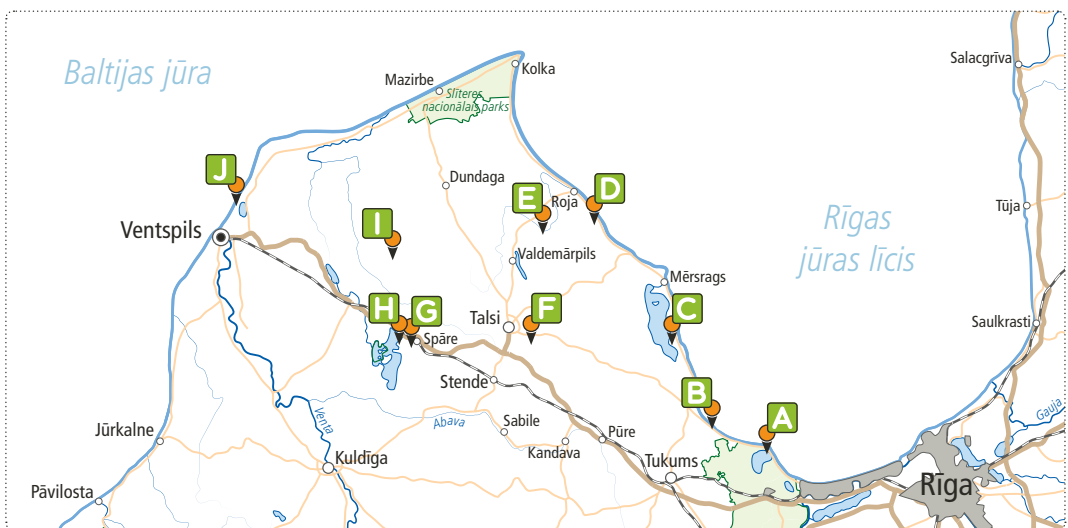
Attālums no Rīgas – 45 km

Putnu un zivju krājumu ziņā viens no bagātākajiem ezeriem Latvijā. Ļoti iecienīta makšķernieku un putnu vērotāju vieta. Ezera krastā izveidota laivu bāze ar laipām ezerā, putnu vērošanas tornis un atpūtas vietas. Uzkāpjot tornī, paveras skaists skats uz ezeru, kurā rāmi sadzīvo dažnedažādas putnu sugas, zivis un liegi slīdošās makšķernieku laivas.

B Lāčupītes dendrārijs

Attālums no Kaņiera ezera – 14 km

Kad izbaudīta putnu bagātība, tālāk ceļš ved gar jūras krastu, kur iesakām apmeklēt Lāčupītes dendrāriju. Starp Klapkalnciemu un Apšuciemu, Lāčupītes krastos atrodas dendrologa Igora Medņa Lāčupes dendroloģiskie svešzemju koku un krūmu stādījumi. Te 7,2 ha platībā aug apmēram 60 skujkoku un 350 lapu koku sugu. Tie stādīti netipiskā vidē, pētot, kā svešzemju sugas pielāgojas un aklimatizējas vietējos apstākļos. Šobrīd lielākā daļa no šeit augošajiem kokiem ražo sēklas, dabiski atjaunojas un veiksmīgi sadzīvo ar vietējām sugām. Te skaistums atrodams visu gadu – gan pavasarī, kad mežā koši zied rodo dendri, gan vasarā, kad Latvijai netipiskās krāsās iekrāsojas ziedošie krūmi.

Dodoties tālāk, ceļš ved caur daudziem piejūras ciemiem ar skanīgiem nosaukumiem. Piemēram, Klapaklanciema nosaukums radies laikos, kad pie Lāčupītes apmetušies pirmie iedzīvotāji. Garāmgājēji dzirdējuši cirvju un āmuru klauzēšanu, kas skanējusi: *klip klip, klip klip*, no kā tad arī šis nosaukums – Klapaklanciems. Vai Engure, kura, kā izrādās, ir “vaininiece” dziesmai par to, kā zutis buti precēt brauc – apdzīvotā vieta savu nosaukumu ieguvusi no lībiešu vārda *anger* – zutis. Šajā ceļa posmā ir vērts apstāties pie kādas no skaistajām koka takām, kas ved caur mežu līdž jūrai – Pliņciemā varena gozējas baltā kāpa, kurā jau tālajā 18. gadsimtā bija izveidota populāra peldvieta. Te vasarās atpūtās Krievijas muižnieki, arī Krievijas cara Aleksandra I dzīvesbiedre Elizabete, tieši viņai tika izveidots plašs piebraucamais ceļš, lai zirgu pajūgi piekļūtu jūras ūdeņiem.

C Engures ezera dabas taka

Attālums no Engures – 15 km

Kopš ledus laikmeta, kad jūra pamazām atkāpās, te iekārtojies trešais lielākais ezers Latvijā, kura nīdēm apaugušajos krastos rodamas retas un jau izzūdošas putnu sugas. Lai apmeklētāji labāk varētu apskatīt putnus, skaisto ainavu un savvaļas lopus, kas ganās ezermalas pļavās, pie ezera ir uzcelti putnu vērošanas torņi un izveidotas vairākas gājēju takas. Šeit ērti pārvietoties ir gan pastaigu mīļotājiem, vecākiem ar bērnu ratiņiem, gan arī jau lielākiem bērniem ar skrejriteņiem un velosipēdiem. Tuvākais putnu vērošanas tornis atrodas 2 kilometru attālumā no auto stāvvietas. Taka ved caur savdabīgu priežu audzi un savvaļas zirgu, govju ganībām. Kad esi jau gandrīz sasniedzis torni, taka turpinās ganībās, kur ik uz soļa jūtama dzīvnieku klātbūtne, bet jābaidās nav – te mītošie ir saraduši ar domu, ka ik pa laikam viesojas kāds dabas mīļotājs. Arī pašiem mazākajiem ceļotājiem te sastopamie dabas kontrasti un pārsteigumi neļauj pagurt. Kad pievārēti 4 kilometri, atgriežoties sākuma punktā, var atpūsties un papusdienot labiekārtotajā AS “Latvijas valsts meži” atpūtas vietā ar galdiem, soliem, ugunsкура vietu.

D Kaltenes akmeņainā jūras piekraste

Attālums no Engures ezera – 32 km

Pēc atpūtas ezera krastā ceļojums turpinās gar smilšaino jūrmalu, kas vienā brīdī pārvēršas līdz nepazīšanai, jo Kaltenes ciemā jūras piekraste ir kļūta ar lieliem laukakmeņiem. Šādas ainavas jūras krastos Latvijā redzamas vien pāris vietās. Kaltenes akmeņainajā pludmalē atrodams arī lielākais jūrakmens Latvijā – Grīļu dižakmens, tā augstums ir 2,4 metri, bet apkārtmērs sasniedz 15 metrus. Kaltenes jūrmalas mežā atrodas lieli akmeņi krāvumi jeb kalvas – līdzīgi veidojumi nav sastopami nevienā citā Latvijas piekrastē. Apsūnojušie, mežainie, vaļņveidīgie pasaules tapšanas liecinieki veidojušies pirms vairākiem tūkstošiem gadu, atkāpjoties Baltijas ledus ezeram. To apskatei ierīkotas speciālas dabas takas. Ceļotāji var izvēlēties īsāku vai garāku pastaigas maršrutu: īsākais takas loks ir nepilnu kilometru, bet otrs – pusotru kilometru garš. Teicama izvēle mierīgai pastaigai neparastā vietā, kur jūtama dabas pirmatnējā elpa, bērni šeit ērti varēs pārvietoties ar skrejriteņiem vai velosipēdiem.

E Bīlavu velna laiva

Attālums no Kaltenes – 24 km

Turpinot akmeņi noslēpumu atklāšanu, ceļš ved uz Valdemārpils pusi, kur meža malā atrodas Bīlavu velna laiva. Šī ir vienīgā vieta Latvijā, kur saglabājusies seno skandināvu apbedījuma vieta. Senkapi veidoti no lieliem laukakmeņiem krāvumiem laivas formā, tie ir apmēram trīs tūkstošus gadu seni – 3 metrus plati un gandrīz 16 metrus gari. Sākotnēji senkapus veidojuši 38 akmeņi, no kuriem savās vietās vēl atrodas apmēram 20. Zem laivām atrastas arī trijos stāvos izvietotas akmeņu kameras, kur starp smiltīm glabājušās māla trauku lauskas, apdeguši cilvēku kauli un ogle. Blakus izveidotajā un labiekārtotajā atpūtas vietā var pārdomāt seno vikingu un kareivīgo kuršu attiecības, par kurām daiļrunīgi vēsta Dānijā atrastais rūnakmens: “Dievs, sargi mūs no mēra un kurzemniekiem.”

F Kamparkalna skatu tornis

Attālums no Bīlavu velna laivas – 33 km

Kad izpētīti akmeņi, to dažādās formas un izcelsme, rodas vēlme lūkoties tālāk, augstāk, plašāk. Dodamies uz Talsu paguraini, kur Kurzemes augstākajā vietā lepni slejas Kamparkalna skatu tornis. Kamparkalns ir augstākā virsotne Ziemeļkurzemē. Kalna augstums sasniedz 174,8 metrus virs jūras līmeņa. No autostāvvietas caur mežu līdz 28 metrus augstajam tornim ved aptuveni 600 metru gara taka. Uz kāpjot koka skatu torņa pašā augstākajā punktā, paveras elpu aizraujošs skats uz Kurzemes mežiem kļūst apkārtni. Ja paveicas viesoties saulainā un skaidrā laikā, redzama arī nupat apraudzītā jūras piekraste. Pēc aktīvi un interesanti pavadītas dienas nu jāpieņem lēmums – nakšņot un turpināt Ziemeļkurzemes apceļošanu nākamajā dienā vai doties mājup.

G LVM atpūtas un tūrisma centrs “Spāre”

Attālums no Kamparkalna – 31 km

Ja vakars ir klāt un jāmeklē naktsmājas, aicinām doties uz brīnišķīgiem namiņiem Gulbju ezera krastā, LVM atpūtas un tūrisma centrā “Spāre”. Te gleznainā ezera krastā priežu ieskaudas slejas atpūtas mājiņas, kur var atvilkt elpu pēc piedzīvojumu pilnās dienas, sēžot pie ugunsкура vai rāmi slīdot ezerā ar laivu vai ūdens velosipēdu. Vakariņu un brokastu galdu te itin viegli papildināt ar meža veltēm, jo tās atrodas ik uz soļa. Gulbju ezers ir ļoti iecienīts makšķernieku vidū, bet noķert lielos lomus var būt sarežģīti, jo ezers ir īpašs – vietām tam ir dubultais dibens, kur lielajām zivīm paslēpties. Miers un skaistie dabas skati dod jaunu sparu doties tālākā ceļā. Šeit atrodams arī viens no “Mammadaba paslēpes” slēpņošanas (*Geocaching*) punktiem.

H Ūdrkalna skatu tornis

Attālums no LVM tūrisma un atpūtas centra “Spāre” – 2,5 km

Dienu varam sākt ar mazu rīta rosni, uzkāpjot netālu esošajā Ūdrkalna skatu tornī. Ūdrkalns ir 57 metrus augsts, bet apkārt ir tik daudz mežu, ka necik tālu redzēt nevar. Varam vien iztēloties, kā netālu meža ielokā snaudošo teiksmām apvītais Usmas ezers ar leģendāro Moricsalu. Tāpēc tieši šeit, Ūdrkalna visaugstākajā vietā, no 2007. gada slejas AS “Latvijas valsts meži” celts 26 metrus augsts skatu tornis. No tā paveras plašs skats uz Latvijas mežiem, Usmas ezeru, Moricsalu, saskatāms pat Usmas baznīcas tornis, skaidrā laikā arī 20 kilometru attālumā esošie Talsi.

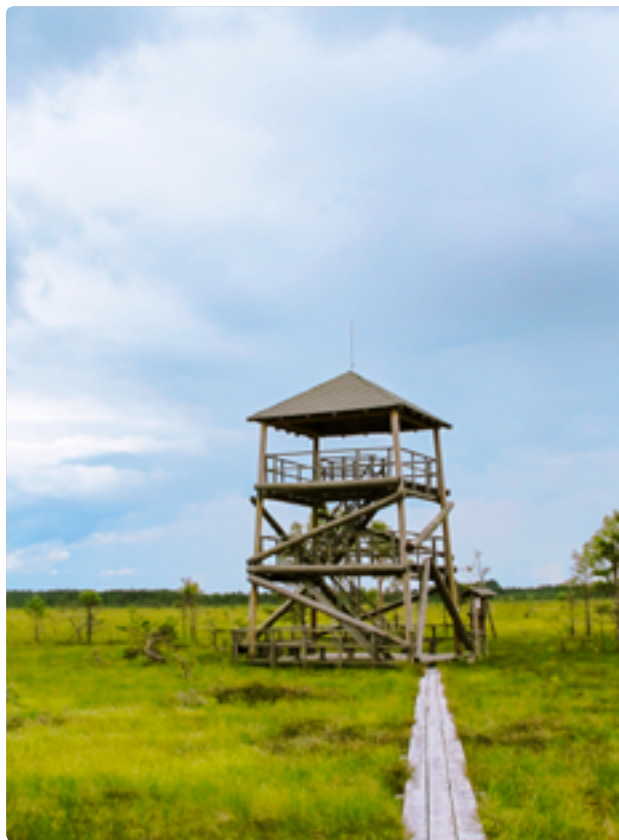

I Vasenieku purva taka

Attālums no Ūdrkalna – 35 km

Apskatījuši mežiem bagāto apkārtni, varam doties uz Stiklu purviem. Lai tur nokļūtu, jādodas Ventspils virzienā līdz Ugālei un tad pa labi uz Blāzmu, kurai, izbraucot cauri, drīz labajā pusē AS “Latvijas valsts meži” zīme dod ziņu, ka esat pie Vasenieku purva takas. Vasenieku purvs atrodas dabas liegumā “Stiklu purvi”, kas ir plašākais augsto purvu komplekss Kurzemē, tā platība – 6636 hektāri. To veido seši purvi, no kuriem tieši Vasenieku purvā izveidota 4 kilometrus gara koka laipu pastaigu taka ar skatu torni. Šis purvs ir īpašs ar savu dabas daudzveidību – ejot gar lielo purva meliorācijas grāvi, var apskatīt ne tikai nosusināto purva daļu, bet salīdzināt to ar dabisko purvu. Te var izbaudīt neparasto sajūtu, kāda pārņem, ejot pa kūdras slāni, kas līgani šūpojas zem kājām un rada iespaidu, it kā purvs elpotu, uz augšu ceļot ūdens burbulišus. Rotājīgi līdinās putni, krāsaini tauriņi, uz laipas saulītē sildās ķirzaciņas. Meduskrāsas lācenes jau sen sapratušas, ka dzimušas paradīzē, tās glaužas gar saulē sasilušo laipu, kas, lokus mezdama, aizvijas līdz purva centrālajai daļai – kupolam, kas atrodas apmēram 40 metrus virs jūras līmeņa. Kupola virsotnē uzbūvēts sešus metrus augstais skatu tornis, no kura purvs saskatāms kā uz delnas.

J Staldzenes jūras stāvkrasti

Attālums no Vasenieku purva takas – 34 km

Purva skaistuma apburti, dodieties uz atklātās jūras stāvajiem krastiem Staldzenē. Pie pašas Ventspils pilsētas teritorijas ziemeļu robežas Baltijas jūras krastā atrodas aptuveni 400 metru garš stāvkrasts, kura augstums ir no 4 līdz 8 metriem. To no citiem atšķir kas ļoti īpašs, jūras krastiem netipisks – te atsedzas zilā māla slāņi. Gaišais jūras ūdens, pelēkie māli, baltās smilšu kāpas un zvejnieku laivas rada izjūtu, ka esi nonācis kādā citā pasaules malā. Izbaudījuši jūras varenību, varam doties uz Ventspili, Kuldīgu vai kādu no “Kurzemes pērlēm”. Bet, ja skaistuma šai reizei gana, var noslēgt šo piedzīvojumiem bagāto Ziemeļkurzemes apceļošanu.

Noderīgi:

LVM atpūtas un tūrisma centrs “Spāre”: tālr. 26669099, e-pasts: m.jaunvalks@lvm.lv

LVM Kaņiera ezers: tālr. 29253514, e-pasts: k.didze@lvm.lv

Talsu novada tūrisma informācijas centrs: tālr. 63224165, 26469057, e-pasts: tic@talsi.lv

Tukuma tūrisma informācijas centrs: tālr. 63124451, 28311557, e-pasts: tic@tukums.lv

Ļauties ceļot priekam

Foto: Ieva Epnere

Pauls Timrots,

Latvijas jaunatklājējs, TV raidījumu vadītājs

“Dodoties brīvdienu braucienā uz jebkuru vietu Latvijā, meklējiet cilvēkus! Tad būs gan stāsts, gan piedzīvojums un kaut kas, ko padarīt.”

“Labākais tūrisms ir saruna ar cilvēkiem.”

Izmantot brīvdienas lietderīgi

Nav daudz tādu pilsētu, kur Pauls Timrots nebūtu iegriezies un pārbaudījis to gatavību uzņemt viesus, izsakot atzinību vai asi kritizējot un novērtējot piedāvājumu. Pauls ir viesojies tik daudzās Latvijas pilsētās, ka viņu var dēvēt par Latvijas tūrisma ekspertu, kurš neskopojas ar noderīgiem padomiem pilsētas tūrisma attīstībai. “Cilvēkus nedrīkst mānīt – tam, kas teikts tūrisma reklāmā vai brošūrā, jābūt arī dzīvē sastopamam,” pārliecināts pieredzējušais ceļotājs.

Brīvdienų ceļojumā var doties vienatnē, lai rastu mieru un paveiktu tikai sev interesanto noteiktā laikā un vietā. Tomēr brīvdienas ir laiks, ko nereti vēlamies pavadīt ar savu ģimeni, tuviniekiem vai draugiem. Tāpēc Pauls Timrots iesaka veidot ceļojuma plānu, ievērojot ceļabiedru vēlmes un iespējas. Var arī nostāties krustojumā starp divām pilsētu ceļa zīmēm un neplānoti doties uz vienu no piedāvātajām iespējām. Tieši tā esot vispareizāk darīt – ļauties piedzīvojumam un ļaut visam notikt. “Ceļojumus nevajag kārtīgi plānot, ievērojot detaļas, – pilnībā pietiks vien ar virzienu. Ceļojumos vajag ļauties notikumam un ļaut visam ritēt savu attīstības gaitu,” teic Pauls Timrots.

Protams, var jau iepriekš internetā vai kur citur pieejamā avotā izpētīt pilsētas tūrisma objektus un izvēlēties sev tīkamākos, tomēr var ļauties piedzīvojumam un doties uz pilsētai raksturīgākajiem objektiem, ko iesaka apmeklēt vietējie iedzīvotāji. Eksperts norāda, ka nevienā tūrisma ceļvedī nebūs teikts, kur atrodamā pavisam vienkārša padomju laika ēdnīca ar tikpat vienkāršu, bet neizsakāmi gardu ēdienu – to zinās tikai vietējie iedzīvotāji. “Galvenais ir būt atvērtam un pozitīvi noskaņotam, uzrunājot cilvēku, kurš nav aizņemts. Iepazīšanās ar jauniem cilvēkiem ir prieka un jaunas pieredzes pilna.”

Iepazīties ar cilvēkiem

Baudot izvēlētās pilsētas kultūru un vēsturi vai sastopot domubiedrus meža takā, Pauls izmanto iespēju, lai uzrunātu cilvēkus – gan lielus un mazus vietējos iedzīvotājus, gan tūrisma jomas pārstāvjus. Piemēram, apmeklējot Mazsalacu, Pauls apskatīja Skaņā kalna klinti no ūdens puses – sazvānījis vietējo laivu nomu, tika sarunāta ne vien laiva, bet, pateicoties laivniekam Kasparam, apgūta arī indiāņu airēšanas prasme – izmantojot vienu airi un airējot tikai vienā pusē. Pats laivu nomas saimnieks ilgi mēģinājis, līdz atklājis šādas airēšanas noslēpumu. “Ūdens ir baigi labā padarīšana – pilsētu ieraugi no citas puses, vari airēt un skatīties apkārt. Ja pilsēta ir apnikusi, tad laiva uz ūdens ir īstais risinājums,” iesaka Pauls Timrots.

Viena no allaž veiksmīgām atslēgām, kā iepazīties ar cilvēku – lūgt viņam palīdzību. Nereti, ierodoties jaunā vietā, Pauls dodas uz tūrisma informācijas centru, kur satiekot tā darbiniekus, taujā pēc palīdzības, informācijas, kas apskatāms. Tas sniedz iespēju, piemēram, senās pilis, muzejos un mājās apskatīt arī slepenus un ikdienas tūristam apslēptus dārgumus, kā arī gūt pievienoto vērtību: noskaidrot zinošā gida – vietējā iedzīvotāja vairākās paaudzēs – uzskatus par mūsdienu sabiedrību. Piemēram, reiz Pauls satīcis kundzi – muzeja gidi, kura, neraugoties uz savu mazo augumu un smalko balsi, asi izteicās par cilvēku mazdūšību un žēlabām, kas mūsdienās dzirdamas arvien biežāk.

Ja ceļojumā plānots doties ar mazākajiem Latvijas atklājējiem, tad eksperts iesaka sagatavot rūpīgu dienas plānu, jo tā esot izsmalcinātākā un kaprīzākā publika. “Mēs varam sapakot somu un doties, piemēram, uz Latvijas valsts mežu dabas parku Tērvetē. Mazie tur pastaigās, paskraidīs, uzmeistaros kaut ko – tiktāl viss labi. Bērnu spēki un enerģija tik viegli neizsīkst, bet interesi ilgstoši noturēt ir ļoti grūti, un tad jau jādodas tālāk,” novērojis pieredzējušais ceļotājs.

Latvijā vēl ir daudz neatklātu vietu, daudz arī vienmēr mainībā esošu objektu. Gadalaikam nav nozīmes, tikai pienācīgi jāsagatavojas un jābūt atvērtiem jauniem iespaidiem. Latvijas novadi ir tik dažādi, bet vēl atšķirīgāki ir cilvēki, kas tajos mīt. “Izmantojiet brīvdienas lietderīgi!” aicina Pauls Timrots.

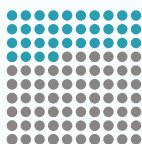

Priedes un egles ir ģenētiski vecākās koku sugas.
Priedes ģints izcēlās pirms **150 miljoniem gadu**

Pinus sylvestris

Latvijā dabiski aug tikai viena priežu suga – **parastā priede**

Priede ir izplatītākā koku suga Latvijā. Tā aizņem **34%** mežu kopplatības

Priedei īpaši viegli redzēt un saskaitīt gadskārtu aplūkos uz celma, lai uzzinātu **koka mūža ilgumu**

Dzintars sācis veidoties pirms 37 – 40 miljoniem gadu no priedes sveķiem

Sanatorijas un medicīnas iestādes bieži būvē pie priežu mežiem, jo priede izdala īpaši aktīvas gaistošas vielas, kas **nogalina baktērijas**

Priede

LATVIJAS REKORDISTES

VECĀKĀ

Vecākā datētā priede ir Kārklū priede Dundagas pagastā – **450 gadus veca**

AUGSTĀKĀ

40 metrus augstas priedes aug Kalnmuižas apkārtnē pie Tērvetes

RESNĀKĀ

Ļāvinieku lielā priede Tērvetes krastā. Tās apkārtmērs ir 4,28 m

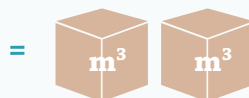

AUGSTĀKĀ PRIEDE PASAULĒ

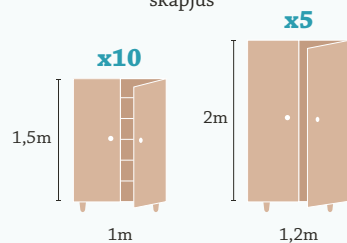
aug Igaunijā, Verioras ciemā un ir **46,6 metrus augsta**

Tautasdziesmā priede ir **jaunas meitas metafora**. Priedes mūžzaļums simbolizē meitu pārākumu par pušiem, kuru pārstāvētajiem kokiem ziemā nobirst lapas. Vēja lauzta vai lietūs pielijusi priede ir metafora sabiedrības marginalizētai sievietei (ļaužu pelta, aprunāta meita)

Viena priede veido **2m³ koksnes**. Tik daudz nepieciešams, lai izgatavotu apmēram 10 skapišus vai 5 drēbju skapjus

Informācijas avoti: Latvijas Valsts mežzinātnes institūta (LVMI) *Silava* pētnieki Dainis Ruņģis, Māris Daugavietis un Imants Baumanis, Latvijas Dabas muzeja Ģeoloģijas nodaļas vadītājs Ivars Zupiņš, LU Literatūras, folkloras un mākslas institūta vadošā pētniece Dace Bula, Latvijas Dabas aizsardzības pārvalde, sabiedriskā fonda *Dabas retumu krātuve* mājaslapa, Latvijas Dendrologu biedrība, mēbeļu galdnieks Atis Dālbergs un Raimonds Bērziņš